

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Olivér VÁRHELYI****Tervishoid ja loomade heaolu****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda?

Kogu oma karjääri jooksul olen pühendunud Euroopa Liidu tugevdamisele, töötades selle sisemise integratsiooni süvendamiseks, aga ka suhete edendamiseks ELi vahetus naabruses asuvate riikidega ning toetades kandidaatriike ja/või potentsiaalseid kandidaatriike nende liikumisel ELiga ühinemise suunas.

Enne kui asusin 2019. aastal tööle Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemise volinikuna, olin kogu oma ametialase karjääri jooksul töötanud Euroopa integratsiooni edendava ametnikuna. Selle aja jooksul olen omandanud põhjaliku arusaamise ja teadmised ELi otsustusprotsessidest ja erinevatest ELi valdkondlikest poliitikatest, sealhulgas tervisepoliitikast ja loomade heaolu käsitlevatest eeskirjadest.

Samuti olen tõestanud oma oskusi Euroopa Liidu üldiste huvide edendamisel, kui ma töötasin Euroopa Komisjonis üksuse juhina ajal, mil ELi uue tõhustatud koostöö raames loodi Euroopa ühtne patent. Sel perioodil vastutasin intellektuaalomandi õiguste arendamise ja kaitsmise eest eri sektorites (sealhulgas ravimisektor), ELi konkurentsieelise tugevdamise eest ja meie rahvusvaheliste partneritega võrdsete tingimuste tagamise eest.

Minu karjäär Ungari avalikus halduses – olgu siis õigustalituse juhina Ungari ELi esinduses või alalise esindaja asetäitjana Ungari alalises esinduses Euroopa Liidu juures – on pakkunud palju võimalusi töötada poliitiliselt, majanduslikult ja rahaliselt tundlike dokumentidega tervise- ja toidusektoris, muu hulgas üldiste ravimialaste õigusaktidega ja nende läbivaatamisega 2003. aastal, meditsiiniseadmete määrusega, tubakatoodete direktiiviga ja direktiiviga, mis käsitleb liikmesriikide võimalust piirata või keelata oma territooriumil GMOde kasvatamine (GMOde direktiiv).

Pärast tööle asumist Euroopa Komisjonis 2019. aastal oli mul au olla Euroopa Liidu naabruspoliitika ja laienemise volinik. Selle aja jooksul olin aktiivne ELi reageerimise edendamisel seoses paljude ettenägematute probleemidega, mis kujundasid ümber geopoliitilise maastiku Euroopas ja maailmas. Oluline osa minu tööst on olnud tagada toetus Lääne-Balkani riikidele ja ELi naabruspiirkonnale pärast COVID-19 pandeemiat. Selles osas oleme kiiresti muutnud olemasoleva abi otstarvet, et rahuldada kõige kiireloomulisemaid vajadusi, sealhulgas vaktsiinide, ravimite ja kaitsevahendite jms tarnimine. Oleme pööranud suuremat rõhku ka vastupanuvõimelisemate tervishoiusüsteemide arendamisele ja asjaomaste õigusaktide vastavusse viimisele ELi eeskirjadega. Võtsime minu vastutusalasse kuuluvates valdkondades sellel kriitilisel ajal kasutusse üle 8,1 miljardi euro.

Näiteks andis Euroopa Komisjon 2022. aasta veebruaris Ukrainale 120 miljonit eurot eelarvetoetust, et aidata valitsusel tugevdada tsiviilkrüisideks valmisolekut ning haldust riigi ja kohalikul tasandil. See aitas kaasa põhiteenuste, sealhulgas arstiabi jätkumisele kõige haavatavamate kodanike jaoks. Lisaks on komisjon eraldanud

12 miljonit eurot seonduvate meetmete toetamiseks, et toetada lastehoiureformi kavandamist ja rakendamist ning parandada laste juurdepääsu traumaabile. Oleme laiendanud partnerlust ÜRO arenguprogrammiga programmi „EU4Recovery“ kaudu (35 miljonit eurot), mis keskendub kvaliteetsete avalike teenuste osutamisele, sealhulgas tervishoiule eesliinil ja selle naabruses asuvates piirkondades. Ukraina riikliku tervishoiusüsteemi parandamiseks tehtavad investeeringud on osa Ukraina rahastust, millega jätkatakse Ukraina toetamist ka lähiaastatel.

Usun kindlalt, et EL on palju tugevam, kui tema naabrid on tugevamad. Seetõttu olen alates oma ametiaja algusest võtnud volinikuna meetmeid oma vastutusalasse kuuluvate riikide sotsiaal-majandusliku arengu toetamiseks. Sel eesmärgil oleme käivitanud majandus- ja investeerimiskavad, mis on suunatud Lääne-Balkani ning idanaabruse ja lõunanaabruse riikidele. Olen uhke selle üle, et 2027. aastaks investeeringutena kaasamiseks ettenähtud 77 miljardi euro osas oleme minu ametiaja lõpuks graafikust ees 54,68 miljardi euroga, mis on rohkem kui 70% 2027. aasta eesmärgist. See sobib hästi ametisseastuva presidendi poliitiliste suunistega, mille eesmärk on, et ajavahemikus 2024–2029 oleks investeerimine komisjoni prioriteediks. Lisaks oleme nende programmidega süvalaiendanud tervishoiu kui peamist arengu valdkonda kõigis kolmes piirkonnas, suurendades tervishoiuga seotud meetmete toetamise osakaalu 579 miljonilt eurolt eelmise mitmeaastase finantsraamistiku (2018–2020) kolmel viimasel aastal rohkem kui 696 miljonile eurole ajavahemikus 2021–2023, mis tähendab 17% kasvu. Rahastati suurt hulka meetmeid, mille hulka kuulusid juurdepääs esmatasandi tervishoiukeskustele ja haavatavate elanikkonnarühmade vaksineerimine (näiteks Liibanonis) või reageerimisvõimelisem tervishoiusüsteem Lääne-Balkani riikides, kus oli esimest korda võimalik pakkuda ELi toetust esma- ja kesktasandi tervishoiutaristule, näiteks Belgradis asuvale uuele pediaatriaigalale, mis on juhtiv kõrgetasemeline tervishoiuasutus Lääne-Balkani piirkonnas. Samuti võitlesime mitmemõõtmelise vaesusega Egiptuse ebasoodsas olukorras olevates maapiirkondades, töhustades ravimite (sealhulgas vaktsiinid) tootmisvõimsust ja kättesaadavust ja muid tervisetehnoloogiaid. Me panustasime ka tervishoiu kvaliteeti ja pagulaste juurdepääsu tervishoiuteenustele Türgis, toetades koheselt pärast maavärinat ka tervishoiu- ja haridustaristut.

Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita?

Toetan täielikult ametisseastuva presidendi visiooni, mis on esitatud poliitilistes suunistes, s.o visioon tugevama Euroopast, mis tagab kestliku jõukuse ja konkurentsivõime, kaitseb inimesi ja meie elukvaliteeti, kaitseb demokraatiat ja tagab sotsiaalse õigluse.

Kui mind tervishoiu ja loomade heaolu volinikuks kinnitatakse, kavatsen teha vajalikke jõupingutusi, et viia lõpule Euroopa terviseliidu loomine, tugevdada tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet, turvalisust, kvaliteeti ja kestlikkust, et kaitsta meie kodanikke terviseohtude eest ning edendada ennetavat tervishoiupoliitikat ja tervislikke eluviise.

Inimeste, loomade, taimede ja keskkonna omavaheline seotus suunab minu tööd terviseühitsuse põhimõtte alusel.

Keskendun sellele, et muuta EL innovatsioonimootoriks, mis pakub oma kodanikele uuenduslikke ja taskukohaseid ravimeid ja ravi ning järgib meie rangeid toiduohutuse ja loomade heaolu standardeid. Tagan, et ametisseastuva presidendi poliitilisi suuniseid rakendatakse nõuetekohaselt kõigi mulle määratud vastutusalade puhul.

Hiljutised lunavararünnakud haiglate ja tervishoiusüsteemide vastu on vastuvõetamatud. Kavatsen teha koostööd digitervise sidusrühmadega, et teha kindlaks vahendid küberturvalisust mõjutavate ohtude avastamiseks, ennetamiseks ja neile reageerimiseks. Koos tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga koostame ametiaja esimese 100 päeva jooksul haiglate ja tervishoiuteenuste osutajate küberturvalisuse Euroopa tegevuskava.

Olen täiesti teadlik vajadusest suurendada meie konkurentsivõimet, tuginedes meie ainulaadsele sotsiaal-majanduslikule mudelile. Peame keskenduma sellistele peamistele strateegilistele sektoritele, kus Euroopa saab luua konkurentsieelise seoses biotehnoloogia (töö uue Euroopa biotehnoloogia õigusaktiga) ja terviseandmetega, rakendades ka Euroopa terviseandmeruumi. Kavatsen jätkata ravimireformiga, toetades kaasseadusandjaid, et leitaks õige tasakaal hädavajaliku innovatsiooni edendamise ning ravimite kättesaadavuse ja taskukohasuse vahel, nagu meie kodanikud seda ootavad. Kiirendan praeguse meditsiiniseadmeid käsitleva raamistiku rakendamist ja hindan vajadust võimalike seadusandlike muudatuste järele.

Tegelen esmatähtsate ravimite õigusakti kaudu esmatähtsate ravimite ja meditsiiniseadmete nappuse endeemiliste riskidega, et vähendada asjaomast sõltuvust. Võttes arvesse COVID-19 pandeemiast saadud kogemusi, tugevdan

veelgi meie terviseturbe struktuuri ning tagan, et Euroopa on tulevastele terviseohtudele reageerimiseks valmis ja hästi varustatud.

Vastavalt ametisseastuva presidendi von der Leyeni missioonikirjale, tõhustan tööd ennetava tervishoiu valdkonnas, et tagada terviklik lähenemisviis tervise edendamisele ja haiguste ennetamisele kogu elukaare jooksul. Investeeringud töhusasse ennetustegevusse võib anda õiged vahendid asjaomaste probleemide lahendamiseks, mittenakkuslike haigustega seotud koormuse vähendamiseks, tervelt elatava pikaajalise toetamiseks ja tervishoiusüsteemide koormuse vähendamiseks.

Terviseprobleemide ennetamise raames teen vastavalt ametisseastuva presidendi seisukohale ettepaneku vaadata pärast käimasoleva hindamise lõpetamist läbi tubakatoodete direktiiv. Direktiivi läbivaatamisel peaks olema kesksel kohal uudsete tubakatoodete kasutamise teema.

Vaimse tervise valdkond on kajastatud komisjoni tegevuskavas ning 2023. aastal esitati 20 asjakohast juhtalगतust. Jätkan nende algatuste rakendamist koos liikmesriikide ja sidusrühmadega. Pööran erilist tähelepanu laste ja noorte vaimsele tervisele. Kavatsen teha koostööd tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga ja volinike kolleegiumi teiste liikmetega, et uurida sotsiaalmeedia mõju laste ja noorte heaolule.

Kavatsen teha kõik endast oleneva, et võidelda antimikroobikumiresistentsuse ülisuurte riskidega, tuginedes liikmesriikidega tehtavale tööle ja viies seda tööd edasi, et saavutada 2030. aasta eesmärgid kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega.

Meie toiduohutuse ja loomade heaolu standardid on maailmas rangeimad. Jätkan meie õigusaktide järkjärgulist ajakohastamist vastavalt uusimatele teaduslikele andmetele, pidades silmas tasakaalu kestlikkuse, eetika ja majandusliku olukorra vahel, kindlustades samal ajal meie põllumajandustootjate konkurentsivõimet ja järgides kodanike ootusi. Kavatsen teha koostööd liikmesriikidega, et tagada võrdsed tingimused siseturul ja rahvusvahelisel tasandil kooskõlas kaubanduseeskirjadega.

Samuti tagan, et minu poliitikaga ei jäeta kedagi kõrvale, ning luuakse tingimused kaasavate tervishoiu ja loomade heaolu süsteemide jaoks, mis vastavad inimeste ja loomade vajadustele õiglasel moel.

Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse?

Meeste ja naiste võrdsed õigused on üks ELi põhiväärtustest, mis on sätestatud aluslepingutes. Oma praegusel ametiajal tegelesin jõuliselt soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamisega naabruss- ja laienemispirkondades, tehes seda kooskõlas soolise võrdõiguslikkuse strateegia ja ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskavaga. Eelkõige on eesmärgiks olnud see, et minu vastutusala kõigis sektorites antav rahaline abi peaks hõlmama soolist perspektiivi ja toetama soolist võrdõiguslikkust.

Tunneksin uhkust võimaluse üle jätkata tööd koos Euroopa Komisjoni esimese naissoost presidendiga, et edendada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ning integreerida sooline perspektiiv tervise ja loomade heaolu valdkonda.

Ma olen teinud märkimisväärseid jõupingutusi ja saavutanud käegakatsutavaid tulemusi soolise võrdõiguslikkuse tugevdamisel Euroopa Komisjonis, sealhulgas minu vastutusalas olevates talitustes, vastavalt sellele, nagu võtsin kohustuseks oma varasemas kirjalikus vastuses Euroopa Parlamendile 2019. aastal. 1. detsembri 2019. aasta seisuga oli naabrusspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadis naiste osakaal tippjuhtide seas 33% ja keskastme juhtide seas 39%, mille puhul mõlemad näitajad jäid allapoole Euroopa Komisjoni keskmist. 2024. aastaks on olukord märkimisväärselt paranenud: naiste osakaal on tippjuhtide seas tõusnud 56%-le ja keskastme juhtide seas 54%-le, mis on mõlemad üle Euroopa Komisjoni keskmise.

Selle kogemuse põhjal kavatsen jätkata soolise võrdõiguslikkuse edendamist ka tulevikus kooskõlas Euroopa Komisjoni poliitiliste suunistega aastateks 2024–2029.

Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Viimase viie aasta jooksul olen kindlustanud, et noorte toetamine nende püüdlustes saaks meie partnerriikidega viljeldavate suhete valdkondadevaheliseks elemendiks neile riikidele abi andmisel.

Euroopa noorteaasta 2022 raames osalesime sellise esimese poliitikaraamistiku, mis käsitles noorte tegevuskava Euroopa Liidu välistegevuses aastateks 2022–2027, väljatöötamises ja rakendamises, et luua strateegiline partnerlus noortega kogu maailmas. Sellega seoses oleme tugevdanud programmi „Vahemere piirkonna noorte hääl“, toetades Vahemere mõlemal kaldal noorte koostööd avalikes küsimustes ning kohalikes ja piirkondlikes ümberkujundavates algatustes; programmi „Erasmus+“, millega toetatakse suutlikkuse suurendamist Lääne-Balkani ja Vahemere lõunapiirkonna noortepoliitikas; programmi „EU4Youth“, millega edendatakse noorte osalemist ja juhtpositsiooni poliitikakujundamises idapartnerluse raames (eelkõige Ukrainas), ning Lääne-Balkani ja idapartnerluse noorte Euroopa saadikute võrgustikku ja hea tahte saadikute võrgustikku lõunanaabruses.

Seoses noorte tervise, vaimse tervise ja heaoluga leppisime kokku tugevdada meie partnerriikide tervishoiusteeme (ebavõrdsuse kõrvaldamine ja liikumine üldise tervisekindlustuse suunas) ning toetada terviklikke, ohutuid, kaasavaid ning lapse- ja noortesõbralikke tervishoiuteenuseid, sealhulgas vaimse tervise ja digitervishoiu teenuseid. Lisaks arvukatele piirkondlikele üritustele võõrustasime Euroopa noorteaasta tähistamiseks noorteaasta jooksul Brüsselis üle 150 tudengi kolmest piirkonnast.

Minu ametiajal eraldati aastatel 2021–2023 noortega seotud meetmetele üle 966 miljoni euro, mis on üle 60% rohkem kui sellele eelneval kolmel aastal (s.o 594 miljonit eurot aastatel 2018–2020). Nende meetmete hulka kuuluvad näiteks haridustaristu parandamine Montenegros, noorte mõjuvõimu suurendamine kogemuste kaudu õppimise programmi abil Kosovos, haavatavate laste ja noorte jaoks kvaliteetse hariduse saamise tõhustamine Jordaania ja Liibanonis või keskkonnahoidlike ja digiajastule vastavate koolide toetamine Tuneesias ning noorte ettevõtlike toetamine programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ või programmi „EU4Youth“ tööhõive ja ettevõtlike mehhanismi kaudu. Toetasime ka Bosnia ja Hertsegoviina noorte tööhõive programme ning programmi „EU4Schools“ kaudu oleme pärast 2019. aasta laastavat maavärinat Albaanias juba saanud valmis 57 haridusasutust ja parandanud ligikaudu 25 000 õpilase, lapse ja õpetaja õppimis- ja õpetamistingimusi. Ukrainas toetame koolide ülesehitamist ja taastamist kogu Ukrainas (summas 100 miljonit eurot).

Lisaks pean äärmiselt oluliseks, et meie poliitika kujundamisel otsitaks ja võetaks arvesse noorte seisukohti mitte ainult ELis, vaid ka partnerriikides. Minu ukseid on noorele põlvkonnale olnud alati avatud. Oma ametiaja jooksul oli mul võimalus kohtuda paljude ELi laienemis- ja naabruspiirkondade noorte- ja üliõpilasrühmadega, olgu siis noortelaborite, IT-taristute, koolide, haiglate jne külastamise käigus või nende rühmade vastuvõtmisel Berlaymont'is.

Kui mind tervishoiu ja loomade heaolu volinikuks kinnitatakse, järgin ma sama lähenemisviisi, et niimoodi tagada, et meie tehtavad otsused oleksid pikaajalised ja tulevikukindlad. Alustuseks pean esimese 100 päeva jooksul esimese iga-aastase noortepoliitika dialoogi kooskõlas oma missioonikirjaga. Keskendun ka sotsiaalmeedia ja liigse ekraaniaja mõjule inimestele, pöörates erilist tähelepanu noortele ning nende heaolule ja vaimsele tervisele, tehes ka seda kooskõlas oma missioonikirjaga. Pean äärmiselt oluliseks keskenduda noorte tervisepoliitika ennetavale mõõtmele kui pikaajalisele investeeringule noorte tulevikku.

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Luban jätkuvalt täita Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikes 3, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 245 ja 339 ning volinike käitumisjuhendis sätestatud rangeid eetikanoorme ja kohustusi.

Minu täielik huvide deklaratsioon on üldsusele kättesaadav ja muutuste korral luban seda ajakohastada. Hoidun olukordadest, mis võiksid seada minu erapooletuse ja sõltumatuse kahtluse alla, ning teatan komisjoni presidendile kõigist asjaoludest, mis võiksid põhjustada huvide konflikti.

Täidan ELi poliitika kujundamise ja rakendamisega seotud küsimustes käitumisjuhendis sätestatud läbipaistvuskohustusi, kohtudes üksnes nende kutseorganisatsioonide ja huvide esindajatega või füüsilisest isikust ettevõtjatega, kes on kantud läbipaistvusregistrisse.

Sarnaselt sellega, nagu ma olen käitunud viimase viie aasta jooksul, avaldan ka edaspidi teavet oma reisikulude kohta, kajastades üksikasjalikult reisi eesmärki foto- ja/või videokajastuse vahendusel ning meedia/sotsiaalmeedia kaudu.

Otsese läbipaistvuse ja avaliku kontrolli huvides märgitakse kõik minu kohtumised nõuetekohaselt ka edaspidi veebis Euroopa Komisjoni ametlikus kalendris. Minu ametlikul kodulehel avaldatakse jätkuvalt kõik minu avalikud kõned ja avaldused nende esitamise päeval.

Järgin kõrgeimaid eetilisi nõudeid. See kehtib kingituste, võõrustamisteenuste, teenetemärkide, preemiade ja auhindade vastuvõtmise suhtes. See hõlmab töövälisest tegevusest nii ametis oleku ajal kui ka ametiaja järgseid tegevusi. Kasutan komisjoni rahalisi ja muid vahendeid äärmise hoolsusega.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Roll ning koostöö Euroopa Parlamendi ja selle komisjonidega

Koostöö Euroopa Parlamendiga on minu jaoks äärmiselt oluline, nagu see on olnud ka viimase viie aasta jooksul. Olen esindanud Euroopa Komisjoni kokku 43 täiskogu istungil. Naabruspoliitika ja laienemise volinikuna osalesin komisjoni tasandil korraldatud 31 koosolekul. See hõlmas selliseid küsimusi nagu ametlikud dialoogid minu vastutusalas kuuluvate rahastamisvahendite kohta (neist 7 naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi kohta ja 6 ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kohta). Sellega seoses pidasin oluliseks esitada kõik peamised ettepanekud ja aruanded (näiteks neli iga-aastast laienemispaketti) parlamendile viivitusteta juba nende vastuvõtmise päeval asjaomases komisjonis (AFET). Olen teinud Euroopa Parlamendi ja selle asjaomaste komisjonidega koostööd nii poliitika kujundamise protsessi kui ka poliitilise dialoogi kõigis etappides.

Tulevikku vaadates kavatsen tervishoiu ja loomade heaolu valdkonnas luua väga tihedad töösuhted, mis põhinevad vastastikusel usaldusel ja konstruktiivsel dialoogil Euroopa Parlamendi liikmetega. Usun kindlalt, et see on väga oluline, et tagada kodanike usaldus ja järelevalve meie poliitika ja institutsioonide üle ning aidata võidelda desinformatsiooni vastu.

Tõhus institutsioonidevaheline koostöö on oluline ELi institutsioonilise süsteemi toimimise seisukohast ning ELi otsuste tegemise süsteemi tõhususe ja legitiimsuse tagamiseks. See tugineb teatavatele juhtpõhimõtetele, mida ma kohustun täielikult järgima, ning tagan, et minu vastutusalas olevad talitused järgivad sama lähenemisviisi. Nende põhimõtete hulka kuuluvad avatus, vastastikune usaldus, tõhusus ning regulaarne teabevahetus. Ametisseastuva presidendi von der Leyeni poliitilised suunised kajastavad neid põhimõtteid täielikult ning rõhutavad kavatsust tugevdada Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelisi erisuhteid. Kui mind kinnitatakse voliniku ametikohale, hakkan töötama selle eesmärgi nimel ja järgin seda tehes täielikult 2010. aasta raamkokkuleppe ja 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe sätteid.

Kooskõlas poliitiliste suunistega olen valmis osalema Euroopa Parlamendi koosolekutel, nagu täiskogu arutelud, komisjonide koosolekud, kolmepoolsed arutelud ja kahepoolsed kohtumised Euroopa Parlamendi liikmetega. Tagan, et Euroopa Parlamenti teavitatakse kõigest minu vastutusalas toimuvatest olulistest arengutest ning olen täiesti teadlik parlamendi ja nõukogu võrdse kohtlemise olulisusest, mis puudutab juurdepääsu koosolekutele ning kaastööd või muu teabe esitamist.

Läbipaistvus

Ametisseastuva presidendi Ursula von der Leyeni poliitilistes suunistes on rõhutatud, et selleks, et taastada kodanike usaldus liidu vastu, peavad institutsioonid olema avatud ja tegutsema läbipaistvuse seisukohast laitmatult. Seepärast on vajalik, et kodanikud teaksid seisukohti, mida kaitstakse õigusloomeprotsessis, sealhulgas komisjoni seisukohti. Institutsioonidevahelise koostöö tugevdamine legitiimsuse ja aruandekohustuse edendamise kaudu toetab ELi tõhusust ja head valitsemistava.

Kohustun seega täielikult rakendama läbipaistvust ja teabevoogu käsitlevaid põhjalikke sätteid, mis sisalduvad Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelisi suhteid käsitlevas raamkokkuleppes ning paremat õigusloomet ja läbipaistvust käsitlevas institutsioonidevahelises kokkuleppes. Täpsemalt tagan ma, et kõnealuseid sätteid järgitakse struktureeritud dialoogides ja muus suhtluses parlamendikomisjonidega.

Samuti osalen aktiivselt komisjoni jõupingutustes teavitada kodanikke komisjoni rollist, mis tal on ELi institutsioonilises ülesehituses. Lisaks sellele põhinevad minu vastutusalasse kuuluvad poliitilised ettepanekud nõuetekohaselt läbi viidud ekspertide ja avalikkuse konsultatsioonidel, järgides parema õigusloome põhimõtteid.

Reageerimine parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele

Ametisseastuv president von der Leyen on selgelt pühendunud sellele, et Euroopa Parlamendil oleks suurem roll õigusaktide algatamisel ja kujundamisel. Ta on rõhutanud, et vastavalt aluslepingu praegustele sätetele, kui Euroopa Parlament võtab liikmete häälteenamusega vastu resolutsiooni, vastab tema juhitud komisjon sellele seadusandliku aktiga täielikus kooskõlas proportsionaalsuse, subsidiaarsuse ja parema õigusloome põhimõtetega.

Ma toetan täielikult seda eesmärki ja tagan, et komisjon tegutseb vastavalt sellele minu pädevusse kuuluvates valdkondades. Euroopa Parlamendiga partnerluse süvendamise kohustuse täitmiseks teen ma temaga resolutsioonide osas koostööd vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 225. Usun kindlalt, et see parandab dialoogi ning suurendab usaldust ja koostööd ühiste eesmärkide nimel.

Samuti tagan, et Euroopa Parlamendi liikmete küsimustele minu vastutusalasse kuuluvates valdkondades vastatakse kiiresti ja täpselt. Olen alati valmis vastama Euroopa Parlamendi täiskogu ja komisjonide ees ja andma selgitusi.

Teabe ja dokumentide edastamine

Olen täiesti teadlik sellest, et teabe ja dokumentide esitamine on oluline tahk Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelise partnerluse süvendamisel. Kohustun seega rakendama täielikult kahe institutsiooni raamkokkuleppe ja institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe sätteid. Lissaboni lepingus on sätestatud parlamendi ja nõukogu kui kaasseadusandjate võrdsus ning ma tagan, et seda järgitakse seoses sellega, kuidas jagatakse teavet minu vastutusalas olevates valdkondades.

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni küsimused

3. Kuidas kavatsete tugevdada tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet, tagada ravi ja meditsiinitoodete kättesaadavuse ja taskukohasuse ELis ning stimuleerida ELi teadusuuringuid ja konkurentsivõimet farmaatsiasektoris? ELi pingutustest hoolimata on tervishoiuteenuste ja ravimite kättesaadavus liidus endiselt ebauhitlane, mis mõjutab nii patsientide elukvaliteeti ELis kui ka nende võimalusi haigusi ravida. Kuidas kavatsete tervishoiuvolinikuna, sealhulgas koostöös ELi liikmesriikidega, vähendada tervisealast ebavõrdsust, võidelda ravimite nappuse vastu, tegeleda tervishoiutöötajate puudusega ja tagada, et kõik eurooplased saavad parimat ravi, olenemata sellest, kus nad liidus elavad? Kas Teie arvates on lahenduseks piiriüleste tervishoiuteenuste direktiivi (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta direktiiv 2011/24/EL patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleises tervishoius) läbivaatamine? Mida saate selles kontekstis esmatähtsate ravimite õigusakti kohta juba öelda? Kuidas suurendab õigusakt tervisekriisidele reageerimise suutlikkust, vähendab sõltuvust kolmandatest riikidest esmatähtsate ravimite ja koostisosade importimisel, rahuldab tervishoiu esmatähtsaid vajadusi ning parandab samal ajal tervishoiuteenuste kättesaadavust ja taskukohasust? Kuidas kavatsete tagada, et EL edendab uute ravimite ja ravimeetodite alast teadus- ja arendustegevust, eelkõige harvikaiguste vallas ning suurendab oma konkurentsivõimet, innovatsiooni ja strateegilist sõltumatust, tagades samal ajal ravi kättesaadavuse patsientidele? Millist seost näete Euroopa biotehnoloogia õigusaktiga? Milline on Teie arvates selles kontekstis programmi „EL tervise heaks“ roll, võttes eelkõige arvesse hiljutisi kavandatud eelarvekärpeid?

Viimastel aastatel on järjest suurem hulk probleeme pannud proovile ELi tervishoiusüsteemide säilenõtkuse. Need on näidanud, et tervishoiusüsteemid peavad tugevdama oma suutlikkust näha ette vapustusi ja struktuurimuutusi ning nendega kohaneda. Tervishoiusüsteemide haavatavuse vähendamine võimaldab jätkata ELi kodanikele kvaliteetsete tervishoiuteenuste osutamist ja aitab liikmesriikidel tagada nende jätkusuutlikkuse, mis läbi paranevad ka tervisenäitajaid. Tervishoiupoliitika raames on arendatud ka palju tugevamat Euroopa mõõdet. Seda tööd toetavad väärtuslikud allikad, nagu Euroopa poolaasta ja riigipõhised soovitused, OECD tegevus ning Euroopa

tervishoiusüsteemide ja -poliitika vaatluskeskuse andmed tervises seisundi kohta ELis. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen jätkata seda tööd tervishoiusüsteemide tugevdamiseks ELi pädevuse piires.

Võttes arvesse meie tervishoiusüsteemide sõltuvust digitehnoloogiast, on vastupanuvõime üks põhiaspekte nende süsteemide küberturvalisus. Kui mind ametisse kinnitatakse, oleks üheks minu esimeseks tööks haiglate ja tervishoiuteenuste osutajate küberturvalisuse teemalise tegevuskava koostamine, mis on sätestatud poliitilistes suunistes, tehes tihedat koostööd tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga.

Hästi toimivate tervishoiusüsteemide jaoks on väga oluline tõhusate, kvaliteetsete ja ohutute meditsiinitoodete kättesaadavus. Meil on vaja reguleerivat raamistikku, mis vastaks tervishoiusektoris aset leidvatele kiiretele tehnoloogilistele muutustele. See on 2023. aasta aprillis esitatud ELi ravimialaste õigusaktide läbivaatamise eesmärk. Sellega kehtestatakse nüüdisaegne, lihtsustatud ja toetav õigusraamistik, mis muudab ELis uuenduslike ravimite teadus- ja arendustegevusse investeerimise ettevõtete jaoks atraktiivsemaks, pakkudes sealhulgas konkreetseid stiimuleid seoses harvikaiguste ravimitega. Leian, et see reform on tuleviku nurgakivi, ja kui mind ametisse kinnitatakse, teen kõik endast oleneva, et toetada kaasseadusandjaid reformi lõpuleviimisel.

Nagu Euroopa Parlament ise on rõhutanud, ei jõua ELis müügiloa saanud uuenduslikud ravimid patsientideni piisavalt kiiresti ega ole võrdselt kättesaadavad. Mõnedes läänepoolsetes suuremates liikmesriikides on patsientidel juurdepääs 90%-le uutest heakskiidetud ravimitest, samas kui mõnes Lõuna- ja Kesk-Euroopas asuvas liikmesriigis ja väiksemates liikmesriikides võib see olla alla 20%. Kavandatud reform edendab ravimite kiiremat kättesaadavust kõigis liikmesriikides ning geneeriliste ja sarnaste bioloogiliste ravimite kiiremat turule jõudmist. Lisaks ravimite kättesaadavuse toetamisele ja muidugi sõltuvalt ravimireformi üle peetavate läbirääkimiste tulemustest, uurisin täiendavalt ka muid kui seadusandlikke meetmeid, mis võiksid reformi täiendada. Jätkan pädevate asutuste vahelise vabatahtlikult tehtava koostöö toetamist seoses ravimite kulutõhususe ja taskukohasusega.

Eriti suur probleem on tervishoiutöötajate nappus, mida täheldatakse kõigis liikmesriikides ja mis mõjutab paljusid kutseala löike. Tervishoiutöötajate ebäühtlane jaotus on probleemiks vähemalt pooltes liikmesriikides, mille tulemuseks on nn meditsiinilised kõrbed. Tervishoiuteenuste järele nõudluse eeldatava suurenemise tingimustes see probleem üksnes süveneb. Kui mind ametisse kinnitatakse, toetan ma ka tulevase inimeste, oskuste ja valmisoleku eest vastutava juhtiva asepresidendi tööd ning aitan luua sidusa raamistiku tööjõuprobleemide lahendamiseks pikaajalise hoolduse valdkonnas.

Ravimite nappus on ELis samuti pikaajaline probleem, millel on tõsine mõju patsientide elukvaliteedile kogu Euroopas. Komisjon laiendas vastavalt Euroopa Parlamendi resolutsioonile Euroopa Ravimiameti volitusi kriitilise raviminappuse koordineeritud ja koostööl põhinevaks juhtimiseks ELi tasandil kriisi ajal. Ravimireformil on ka tugevad reguleerivad meetmed, mille eesmärk on ennetada ja leevendada raviminappust ning tugevdada tarneahelaid. Kehtestatud on täiendavad muid kui seadusandlikud meetmed, kusjuures uus esmatähtsate ravimite liit on väärtuslik foorum edusammude uurimiseks.

Kui mind ametisse kinnitatakse, teen tööd selle nimel, et täiendada ravimireformis kavandatud meetmeid esmatähtsate ravimite õigusakti ettepanekuga. Õigusakt pakuks koordineeritud lähenemisviisi esmatähtsate ravimite tõsise nappusega tegelemiseks. Selle eesmärk oleks tugevdada tarneahelate vastupanuvõimet ja neid mitmekesistada ning vähendada esmatähtsate ravimite ja nende koostisosade sõltuvust kolmandatest riikidest, aidates samal ajal hoida ravimihinnad taskukohasena. Tagan, et komisjoni mõjuhinnangus uuritakse kõiki võimalikke poliitikavalikuid. Kaaluda võiks muu hulgas hangetega seotud meetmeid, mis aitavad muuta nõudlust prognoositavamaks, ning meetmeid Euroopa tootmisvõimsuse säilitamiseks ja tugevdamiseks, arendades strateegilisi partnerlusi tarneahelate mitmekesistamiseks.

Peaksime oma ülemaailmse konkurentsivõime parandamiseks tegema rohkem, et innovatsioonil oleks meie majanduses keskne koht mitte ainult uute meditsiiniliste läbimurrete liikumapaneva jõuna, vaid ka selleks, et meelitada üleilmseid talente ja investeringuid ELi tervishoiusektoris. Biotehnoloogia, tehisintellekt ja Euroopa terviseandmeruumi andmed on ELi pikaajalise konkurentsivõime jaoks strateegilise tähtsusega. Need võivad aidata välja töötada uudseid ravimeetodeid, tootmisprotsesse ja uuenduslikke tooteid, sealhulgas harvikaiguste jaoks, võimaldades kasutada teadusuuringute jaoks terviseandmeid turvalisel moel ning jagada patsientidel oma andmeid tervishoiuteenuste osutajatega, vältides tarbetuid teste.

Kui mind ametisse kinnitatakse, on üks minu peamisi prioriteete töötada välja biotehnoloogia õigusakt, et muuta ELi biotehnoloogiasektor ülemaailmseks liidriks ja seda vajaduse korral toetada. Osana laiemast Euroopa

bioteaduste strateegiast, on selle õigusakti eesmärk muuta ELi õiguskeskkond lihtsamaks ja innovatsiooni soodustavamaks, kutsuda novaatoreid ja investoreid üles tegema teadusuuringuid ning lihtsustada biotehnoloogia toomist laborist tootmisesse ja turule vastavalt sellele, mis on sätestatud idu- ja kasvufirmade toetamist käsitlevates poliitilistes suunistes. Samal ajal peame suurendama ka oma teadlaste, ettevõtjate ja töajõu teadus- ja arendustegevuse ning biotehnoloogia alaseid oskusi.

Piiriülese tervishoiu direktiiv on suur saavutus seoses ELi kodanike juurdepääsuga ravile. Sellest hoolimata tuleb selle rakendamisele jätkuvalt tähelepanu pöörata. 2022. aasta hindamine kinnitas, et direktiiv pakub ELi kodanike jaoks lisaväärtust, kuigi on ka tõsi, et enamikku piiriüleseid tervishoiuteenuseid hallatakse endiselt tõhusalt sotsiaalkindlustuse koordineerimise kaudu. Direktiivi üks oluline eelis on see, et mõned selle põhielemendid (nt e-tervise Euroopa harvikaiguste ja tervisetehnoloogia hindamise tugivõrgustikud) on viinud sihtotstarbeliste algatuste ja õigusaktideni. Järgmine hindamine viiakse läbi 2027. aastal ning me peame hoolikalt uurima selle õigusakti rakendamist praktikas ja seda, kas seda saaks tõhustada.

Programm „EL tervise heaks“ on andnud väga keerulistes oludes olulise panuse ELi tervisealgatustesse. Kavatsen teha tihedat koostööd liikmesriikidega, et kasutada programmi selleks, et edendada võrdsemat tervishoiuteenuste kättesaadavust ja tulemusi kogu liidus. Kui mind ametisse kinnitatakse, jätkaksin partnerluste ja uuenduslike rahastamislahenduste edendamist, et jätkata tervisesüsteemide, teadussuutlikkuse ja digitaalse tervishoiu parandamist. Praegu peaks avaliku sektori rahalise toetuse ja investeeringute seisukohast olema esmatähtis tagada taasterahastu „NextGenerationEU“ ja praeguse eelarve kaudu kättesaadavate vahendite kasutamine. Tulevikku vaadates annab järgmine mitmeaastane finantsraamistik võimaluse muuta meie kulutused sihipärasemaks, lihtsamaks ja mõjusamaks.

Peame jätkama ennetuse, vastupanuvõime ja konkurentsivõime tugevdamist tervisepoliitika ja sihipärase investeeringute kaudu. Euroopa vajab tugevat, konkurentsivõimelist ja innovaatilist farmaatsiasektorit ning biotehnoloogia revolutsiooni maksimaalset ärakasutamist. Poliitiliste suuniste raames on selge, et peame investeerima innovatsiooni ja tehnoloogiasse, mis kujundab meie majandust ja suunab meie üleminekut. See peab olema meie prioriteet.

4. Milliseid konkreetseid meetmeid kavandate antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks riiklikul, ELi ja rahvusvahelisel tasandil kooskõlas terviseühitsuse põhimõttega keskkonnas ning inimeste ja loomade tervise valdkonnas? Milliseid täiendavaid meetmeid nii inimeste kui ka loomade tervise valdkonnas kavatsete võtta lisaks ravimialaste õigusaktide läbivaatamise raames juba kavandatud meetmetele? Kuidas kavatsete tegeleda antimikroobikumide nappusega ning kindlustada antimikroobikumide ja diagnostikavahendite kättesaadavuse, tagades samal ajal nende mõistliku kasutamise ja haldamise? Kas esitate ajakohastatud loetelu inimtervishoius kasutatavatest antibiootikumidest? Kuna teadusuuringud ja innovatsioon on antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse oluline osa, siis kuidas kavatsete edendada selles valdkonnas nii avaliku kui ka erasektori teadusuuringuid ja innovatsiooni? Kas kaalute kasutamata meditsiiniliste vastumeetmete, näiteks bakteriofaagide uurimist?

Antimikroobikumiresistentsus on tõsine ülemaailmne terviseoht. Me ei saa eirata ÜRO hinnangut, et ilma rangete meetmeteta võib juhtuda, et 2050. aastaks sureb maailmas igal aastal 10 miljonit inimest ja sellest ainult Euroopas 390 000 inimest. Seejuures pole arvestatud majanduslikke kulusid, mis on tervishoiukulude suurenemise ja tootlikkuse vähenemise tõttu Euroopa jaoks igal aastal hinnanguliselt 11,7 miljardit eurot.

Seetõttu on äärmiselt oluline tõhustada antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemise meetmeid. Eelmise aasta nõukogu soovitus antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks võetavate ELi meetmete tõhustamise kohta terviseühitsuse põhimõtte raames oli oluline verstepost, eelkõige seoses soovitatud konkreetsete ja mõõdetavate eesmärkidega, mis tuleb saavutada 2030. aastaks. See sisaldab soovitusi seire, nakkuste ennetamise ja tõrje, vältimise, antimikroobikumide mõistliku kasutamise ja teadlikkuse suurendamise kohta. Komisjon toetab liikmesriikide meetmeid selles valdkonnas.

Rakendamisega seotud edusammude jälgimine võiks olla oluline teema tööks selles valdkonnas, jälgides igal aastal asjaomaste eesmärkide saavutamist. 2027. aastal teeb komisjon otsuse järgmiste sammude kohta, võttes aluseks nõukogu soovitusel rakendamisaraporti, mis on kavandatud samaks aastaks.

Samuti kavatsen välja töötada uued nakkuste ennetamise ja tõrje suunised, et toetada sekkumisi liikmesriikides, eelkõige haiglates, kus antimikroobikumiresistentsus põhjustab kõige suuremat koormust. Selles töös saab suureks abiks olla Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus.

Veterinaarravimite puhul esitavad liikmesriigid igal aastal andmed antimikroobikumide müügi ja kasutamise kohta. Nende alusel on näha, et üle poole veterinaarias kasutatavate antimikroobikumide müügi eeldatavast vähenemisest vastavalt strateegiale „Talust taldrikule“ on juba saavutatud. Kui müügi ja kasutamise suundumused aja jooksul selguvad, saame hinnata vajadust täiendavate sihipäraste meetmete järele.

Kui mind ametisse kinnitatakse, keskendun ka selles valdkonnas antimikroobikumiresistentsuse ja veterinaarravimitega seotud kohustuste (sealhulgas veterinaarravimeid käsitlevast määrusest ja ravimsööda määrusest tulenevate kohustuste) kohaldamisele ja jõustamisele kõigis liikmesriikides, tehes seda ka auditite kaudu. See kehtib ka ELi mittekuuluvate riikide puhul, kes soovivad liitu eksportida loomi ja loomseid saadusi, ning kes on kohustatud järgima meie eeskirju mitte kasutada antimikroobikume kasvu stimuleerimiseks või antimikroobikume, mis on ELis ette nähtud üksnes inimeste nakkuste raviks. Kiiresti tuleks võtta järelmeetmeid seoses veterinaarravimeid käsitlevas määruses määratletud, inimestele mõeldud antimikroobikumide loetelu võimaliku läbivaatamisega.

Oleme kõik üksmeelel, et vajadus töötada välja uusi antimikroobikume on kiireloomuline. Antimikroobikumide kasutamise piiramine mõjutab siiski müügiloa omanike müügi mahtu ja seega investeringutasuvust. See on peamine põhjus, miks sellesse valdkonda investeeritakse vähe ja miks on vaja täiendavaid stiimuleid uuenduslike antimikroobikumide väljatöötamiseks ja antimikroobikumidele juurdepääsu tagamiseks.

Selle turutõrke ületamiseks käsitles kavandatud ravimireform uuenduslikku andmete ainuõiguse garantiikirja, et luua eristiimul uute läbimurdeliste antimikroobikumide väljatöötamiseks, mis on tõhusad antimikroobikumiresistentsuse puhul. See hõlmas ka meetmeid antimikroobikumide mõistliku kasutamise edendamiseks, nende resistentsuse jälgimiseks ja nappuse vältimiseks ning ravimite võimaliku keskkonnamõju hindamise tugevdamiseks. Seetõttu tervitan väga asjaolu, et parlament pööras oma esimese lugemise seisukohas erilist tähelepanu antimikroobikumiresistentsuse meetmetele, ning kui mind volinikuks kinnitatakse, teen kõik endast oleneva, et toetada parlamenti ja nõukogu läbirääkimistel, et tagada edukas tulemus konkreetselt selle kriitilise probleemi puhul.

Täiendades kavandatud ravimireformis esitatud meetmeid, oleks poliitilistes suunistes nimetatud esmatähtsate ravimite õigusakti kavandatud ettepanekul oluline mõju antimikroobikumide tarnetele. Paljusid antimikroobikume peetakse esmatähtsateks ravimiteks, mistõttu oleks kasu meetmetest, mille eesmärk on vähendada esmatähtsate ravimite nappust, sealhulgas kõrvaldades tarneahela nõrgad kohad, mis sellist nappust põhjustavad.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen koostööd liikmesriikide ja meie partneritega ülemaailmsel tasandil, et rakendada antimikroobikumiresistentsust käsitlevat ÜRO poliitilist deklaratsiooni, mis hiljuti vastu võeti. Deklaratsioonis tunnustatakse vajadust edendada terviseühitsuse põhimõtet, seatakse konkreetsed eesmärgid ja kutsutakse nelja osapoolt üles looma 2025. aastal sõltumatu paneel antimikroobikumiresistentsuse vastaste meetmete võtmiseks, et suunata ÜRO liikmesriikide meetmeid.

Soovin ka suurendada nende arvu, kes panustavad antimikroobikumiresistentsuse mitmepoolsesse sihtfondi (mis on antimikroobikumiresistentsuse valdkonna oluline rahastamisallikas). Sellel fondil on oluline roll riiklike tegevuskavade rakendamise toetamisel madala ja keskmise sissetulekuga riikides.

Kokkuvõttes, kui mind ametisse kinnitatakse, võtan kohustuse tugevdada jõupingutusi antimikroobikumiresistentsuse ohjeldamiseks kõigil tasanditel ja kõigis asjaomastes sektorites terviseühitsuse põhimõtte alusel. Teen selle eesmärgi saavutamiseks koostööd teiega, s.o Euroopa Parlamendi liikmetega, ning nõukogu, sidusrühmade ja meie rahvusvaheliste partneritega.

5. Millised on Teie ettepanekud tarbijatele esitatava kohustusliku toidualase teabe parandamiseks, eelkõige seoses toitainete sisalduse (tervislikumad valikud ilma liigse lihtsustamiseta), kestlikkuse aspektide (CO₂ jalajälg) ja loomade heaolu märgistusega, vältides samal ajal halduskoormust ning tagades ohutu ja taskukohase toidu? Kas kohustute esitama 2020. aastal strateegias „Talust taldrikule“ välja kuulutatud meetme, et võtta kasutusele kogu ELi hõlmav pakendi esikülje märgistussüsteem? Kas esitate ka edasiliikatud seadusandliku ettepaneku kestlike toidusüsteemide kohta, mis kuulutati välja ka strateegia „Talust taldrikule“ raames? Milline on Teie seisukoht selle algatuse suhtes? Kui teemaks on pestitsiidide kasutamine, millised on Teie ettepanekud toetada põllumajandustootjaid keemiliste pestitsiidide kasutamise ja nendega seotud riskide vähendamisel ning kuidas kiirendate alternatiivide, näiteks loodusliku kahjuritõrje toodete või madala riskiastmega ainete kättesaadavust? Millised on teie konkreetsed plaanid imporditud toodete toiduohutuse kontrolli suurendamiseks?

Kohustuslik toidualane teave, sealhulgas toitainete sisaldus, ja toitumislase teabe märgistus pakendi esiküljel võivad aidata tarbijatel teha tervislikumaid toiduvalikuid. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen töötada koos liikmesriikide ja sidusrühmadega välja tervikliku lähenemisviisi tervislikumate toiduvalikute edendamiseks, käsitledes muu hulgas toidualast teavet, toidu ümberkorraldamist ja ebatervisliku toidu turustamist. See on seotud valdkonnaülese lähenemisviisiga elukestvate ennetusele, millega ma kavatsen tegeleda, tuginedes olemasolevatele tervise edendamise ja haiguste ennetamise meetmetele. Kuna riiklikud teavituskampaaniad võivad olla paremini tarbijatele suunatud, toetan riikide jõupingutusi teadlikkuse suurendamiseks toitu käsitleva teabe osas.

Jätkata tuleks tööd seoses toidu märgistusega, pöörates erilist tähelepanu asjaomase koormuse vähendamisele ning siseturu toimimist hõlbustavate tasakaalustatud ja pragmaatiliste lahenduste leidmisele. Seoses loomade heaolu märgistusega keskenduksin usaldusväärsete tõendite kogumisele, eelkõige vabatahtliku loomade heaolu märgistuse süsteemi mõju kohta, mida see avaldab põllumajandustootjatele, toidukäitlejatele, tarbijate käitumisele ja siseturule.

Ametisseastuv president von der Leyen teatas poliitilistes suunistes, et uus komisjon esitab oma esimese 100 päeva jooksul põllumajandus- ja toidualase visiooni. Selles käsitletakse, kuidas tagada ELi põllumajandus- ja toidusektori pikaajaline konkurentsivõime ja kestlikkus meie planeedi võimaluste piires. Kui mind ametisse kinnitatakse, teen tihedat koostööd oma kolleegidega volinike kolleegiumis, et aidata arendada seda visiooni viisil, mis tagab vastupidava, konkurentsivõimelise ja kestliku ELi toidusüsteemi, mille üks nurgakivi on toiduohutus. Visioon põhineb ELi põllumajanduse tulevikku käsitleva strateegilise dialoogi arandel, milles kõik sidusrühmad tunnistasid, et süsteempõhine lähenemisviis ja kestlikkus on endiselt keskse tähtsusega. Üleminek kestlikele toidusüsteemidele nõuab mitmesuguseid poliitikavahendeid, sealhulgas investeringuid, stiimuleid ja reguleerimist, mis kõik aitavad kaasa toetavale poliitikaraamistikule, mis pakub selgust kõigi sidusrühmade jaoks. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen teha tihedat koostööd põllumajanduse ja toidu volinikuga, et töötada välja uus võrdlussüsteem põllumajanduse ja toidusüsteemide jaoks, mille eesmärk on ühtlustada meetodeid, sealhulgas kestliku põllumajanduse tagamiseks.

Jätkan ka jõupingutusi, et vähendada pestitsiidide kasutamise seotud riske ja edendada kemikaalivabasid alternatiive, mis on pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi põhieesmärgid. Kui mind ametisse kinnitatakse, otsin täiendavaid võimalusi direktiivi paremini rakendada või hinnata uusi seadusandlikke algatusi koos liikmesriikide ja teiste sidusrühmadega, lähtudes strateegilise dialoogi soovitusel, et Euroopa Komisjon võimaldaks luua tugeva õigusraamistiku biotõrjevahendite ja asjaomaste lähenemisviiside jaoks.

Digitaalsete vahendite ja täpse kasutamise abil toimuv tehniline innovatsioon võib samuti märkimisväärselt vähendada pestitsiidide kasutamisest tulenevaid riske, vähendades taimekaitseks vajalike pestitsiidide kogust. Kui mind ametisse kinnitatakse, teen tööd selle nimel, et need tehnoloogiad oleksid hõlmatud riskihindamise protsessiga, et neid võetaks enne pestitsiidide heakskiitmist käsitlevate otsuste tegemist täielikult arvesse. Lisaks innovatsiooni edendamisele ja pestitsiidide kasutamiseks kasutatavate seadmete ajakohastamisele võimaldab see põllumajandustootjatel saavutada vähemaga rohkem. Kavatsen teha koostööd põllumajanduse ja toidu volinikuga, et toetada põllumajandustootjaid üleminekul digitaalsetele ja täppismeetoditele.

Olen pühendunud keemiliste pestitsiidide alternatiivide, näiteks biopestitsiidide kättesaadavuse suurendamisele, soodustades nende juurdepääsu turule. Viimase ametiaja jooksul lihtsustas komisjon mikroorganismidel põhinevate pestitsiidide andmenõudeid ja hindamismeetodeid ning töötas välja konkreetsed suunised muude biotsiidide, näiteks taimeekstraktide ja feromoonide osas. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen astuda täiendavaid samme, et biopestitsiidide loataotlusi hinnataks esmajärjekorras ja et neil pestitsiididel oleks kiirem juurdepääs turule, et mitmekesistada põllumajandustootjate kasutada olevaid vahendeid, millega kaitsta oma põllukultuure. See toetaks innovatsiooni, vastaks taimekaitse valdkonna muutuvatele vajadustele ja arvestaks esilekerkivate fütosanitaarprobleemidega.

ELil kui ühel suurimal üleilmsel toiduainete importijal on üks rangeimaid toiduohutuse kontrollisüsteeme maailmas. Meie kodanike jaoks on kindlasti äärmiselt oluline, et neid eeskirju rakendataks nõuetekohaselt. Selle süsteemi üks peamisi põhimõtteid on, et ELi turule lastav toit peab olema ohutu, olenemata sellest, kas see on pärit EList või väljastpoolt seda. See tähendab, et kui ELi mittekuuluvad riigid või nende ettevõtted, mis toodavad loomset toitu, soovivad eksportida ELi, peavad tooted olema tõendatult vastavad meie eeskirjadele ning me lubame juurdepääsu ELi turule ainult siis, kui asjaomane kolmas riik ja ettevõtte on vastava toote osas loetelusse kantud. Seda toetavad ELi mittekuuluvates riikides toimuvad komisjoni auditid, et kontrollida vastavust ELi nõuetele. Vajaduse korral võib komisjon võtta erakorralisi meetmeid, et vältida ohtlike toiduainete importi.

Toiduohutuse kontrolli parem suunamine impordi puhul nõuab pidevaid jõupingutusi. See hõlmab liikmesriikidelt saadud andmete analüüsimist ja võimalike riskidega seotud teaduslike tõendite, kaubandust käsitlevate statistiliste andmete ja eksportivate kolmandate riikide kontrollisüsteemide tõendite kaalumist, millest mõned pärinevad komisjoni audititest. Kontrollid seatakse selle põhjal alati prioriteediks, lähtudes riskide laadist ning ELi tarbijate ja ettevõtjate võimalikust kokkupuutest nende riskidega.

Liikmesriikidel peavad olema vajalikud vahendid tõhusa ja koordineeritud kontrolli tegemiseks. Paremad andmeanalüüsi ja jälgitavuse võimalused tehisintellekti kasutamise korral võiksid aidata kaasa kõrvalekallete lihtsamale ja kiiremale avastamisele ning juhtumite paremale käsitlemisele komisjoni olemasolevate IT-süsteemide abil. Muudeks olulisteks elementideks on komisjoni rahastatavad ELi referentlaborid ja tugikeskused, liikmesriikide kontrollivahendite läbivaatamine komisjoni audiitorite poolt ning ELi toidutarneahelat käsitlevaid õigusakte rakendavate liikmesriikide ametnike koolitamine. Kui mind ametisse kinnitatakse, jätkan tööd selle nimel, et muuta need vahendid tõhusamaks, mis annavad ELi tarbijatele paremad tagatised, et kogu imporditud toit on ohutu.

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni küsimused

6. Inimesed peavad loomade heaolu üha olulisemaks. Kuidas reageeriksite Teie kui volinikukandidaat kasvavale nõudlusele kehtestada loomade heaolule kõrgemad standardid, võttes samal ajal arvesse kestlikkust, majanduslikke kaalutlusi ja põllumajandustootjate seisukohti? Kuidas kavatsete ajakohastada kehtivaid loomade heaolu käsitlevaid õigusakte? Milliseid uusi küsimusi sooviksite hinnata ja käsitleda? Milliseid loomade heaolu käsitlevaid seadusandlikke ettepanekuid kavatsete esitada? Kuidas kavatsete uurida ja käsitleda kehtivate õigusaktide järgimise ja jõustamise erinevat taset ELi liikmesriikides ning tagada, et uued seadusandlikud ettepanekud ja parem jõustamine tagaksid võrdsed tingimused ega ohustaks ELi põllumajandustootjate konkurentsivõimet?

Nagu on märgitud minu missioonikirjas, siis ajakohastan minu ametisse kinnitamise korral loomade heaolu standardeid käsitlevaid eeskirju vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Kavatsen seda teha kooskõlas uusimate teadusandmetega, võttes arvesse kestlikkust ning eetilisi, teaduslikke ja majanduslikke kaalutlusi ning Euroopa põllumajandustootjate konkurentsivõime ja kodanike ootustega seotud asjaolusid. Usun kindlalt, et ELi põllumajanduse konkurentsivõimet tuleb hoida. Meie tulevased õigusaktid peavad seda eesmärki kajastama.

Läheneemisviis põllumajandusloomade heaolule peab olema tasakaalustatud, võtma arvesse sotsiaal-majanduslikke kriteeriume ja konkurentsivõimet ning tuginema kindlatele tõenditele. Euroopa kodanikualgatuse „Lõpp puurajastule“ järelmeetmena nõuab loomapuuri järkjärguline kaotamine koos asjakohaste liigispetsiifiliste üleminekuperioodidega sihipärast seadusandlikku lähenemisviisi ja kaasnevaid meetmeid, mis toetavad sidusrühmi ülemineku käigus kestlikul ja majanduslikult elujõulisel viisil, kaitstes Euroopa põllumajandustootjate konkurentsivõimet.

Võrdsete tingimuste tagamiseks on oluline kindlustada, et ELi loomade heaolu standardeid rakendatakse ja jõustatakse järjepidevalt kogu Euroopa Liidus ning et me tõhustame oma tegevust kogu maailmas. Selleks kavatsen ametisse kinnitamise korral toetuda käimasolevale tööle, auditeerida liikmesriikide ja kolmandate riikide ametlike kontrollisüsteeme, ELi loomade heaolu tugikeskuste tööd ning töötada välja üksikasjalikud eeskirjad, nagu see oli hiljuti näiteks loomaveolaevade puhul. Jätkan tihedat koostööd liikmesriikide ja kõigi sidusrühmadega mitmesuguste vahendite ja foorumite kaudu. Kui tuvastatakse süsteemseid ja olulisi probleeme rakendamisel, tugevdaksin dialoogi asjaomaste liikmesriikidega, et saavutada kiireid tulemusi, jättes alati võimaluse võtta vajaduse korral rikkumismeetmeid.

Ülemaailmsel tasandil jätkaksin kõrgete rahvusvaheliste standardite edendamist nii mitmepoolsetel foorumitel (eelkõige Maailma Loomatervise Organisatsiooni rahvusvahelised loomade heaolu standardid), ELi kandidaatriikidega tehtava kui ka kahepoolse koostöö kaudu (näiteks loomade heaolu peatükk kaubanduslepingutes). See on oluline tagamaks, et elusloomade import ELi vastab ELi eeskirjadele või samaväärsetele standarditele, võideldes seeläbi ülemaailmse üksteise võidu loomade heaolu standardite madaldamisega, mis ei vasta meie kodanike ootustele. Kaks viimast loomade heaolu käsitlevat seadusandlikku ettepanekut (loomade vedu ning koerte ja kasside heaolu) sisaldavad samaväärsete standardite nõudeid, kui elusloomi imporditakse ELi kolmandatest riikidest.

7. Kuidas kavatsete volinikuna tagada, et loomahaiguste puhangute ja antimikroobikumiresistentsuse kasvavale ohule pööratakse ELi poliitikas suuremat tähelepanu? Milliseid meetmeid pakuksite välja, et tagada loomade parem tervis ja loomahaiguste likvideerimine kogu ELis, pidades eelkõige silmas haiguste ennetamist, seiret ja

bioturvalisust? Mida kavatsete ette võtta piiriülestest haigustest tuleneva kasvava ohu suhtes ja kuidas kooskõlastada jõupingutusi ELi liikmesriikide vahel? Kuidas tagate, et tulevane komisjon kindlustab piisava rahastamise ja vahendid, et tõhustada teadusuuringuid taskukohaste vaktsiinide väljatöötamiseks, et võidelda selliste haiguste vastu nagu Aafrika seakatk, ning ennetada selliste haiguste levikut nagu lammaste katarraalne palavik?

Olen täielikult pühendunud sellele, et tugevdada meie jõupingutusi loomahaiguste ennetamisel, tõrjel ja likvideerimisel ning antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemisel.

Loomataudid ei peatu piiridel. Neil on suur mõju põllumajandusele ja nad ohustavad liidu toiduga kindlustatust. Mõni neist võib kanduda edasi ka inimestele. Loomahaiguste ennetamine ja tõrje on ja jääb prioriteediks ka ühtse turu ohutu toimimise seisukohast. Selleks tagan ametisse kinnitamise korral selle, et meie tugevat loomahaiguste ennetamise, tõrje ja likvideerimise süsteemi rakendatakse nõuetekohaselt kogu ELis. Koos Euroopa Toiduohutusametiga töötame välja teaduspõhised meetmed ning rakendame neid loomahaiguste puhangute ennetamiseks ja tõrjeks. Koostöös Euroopa Toiduohutusameti ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega keskendume ka zoonootilistele haigustele, nagu linnugripp. Pööraksin erilist tähelepanu siirutajatega levivatele haigustele, mis kujutavad endast kasvavat riski kliimamuutuste, kaupade ja inimeste piiriülese liikumise suurenemise ning inimeste ja eluslooduse tihedama kontakti tõttu. Jätkaksin loomahaiguste puhangutega võitlemiseks tihedat koostööd liikmesriikidega, rakendades kõiki meie käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas ELi veterinaariaalaste hädaolukordade meeskondi. Koos põllumajanduse ja toidu volinikuga töotan selle nimel, et ühine põllumajanduspoliitika sisaldaks terviklikku meetmete kogumit, mis aitaks põllumajandustootjatel ennetada ja leevendada loomahaiguste majanduslikku mõju ning tugevdada bioturvalisust põllumajandusettevõtetes.

Kui mind ametisse kinnitatakse, ei pööraks ma oma tähelepanu ainult loomahaigustele. Antimikroobikumiresistentsus on suur probleem inimeste, loomade ja taimede tervisele, toiduohutusele ja toiduga kindlustatusele ning keskkonnale. EL on teinud veterinaarvaldkonnas edusamme antimikroobikumide kasutamise vähendamiseks. Liikmesriigid esitavad igal aastal andmed antimikroobsete ainete veterinaarmeditsiinis müügi ja kasutamise kohta. Siin on ELi poliitikal juba tulemusi – nimelt on üle poole veterinaarias kasutatavate antimikroobikumide müügi eeldatavast vähenemisest vastavalt strateegiale „Talust taldrikule“ juba saavutatud. Kui aja jooksul müügi ja kasutamise suundumused selguvad, saame hinnata vajadust täiendavate sihipäraste meetmete järele.

Vastavalt mõistliku kasutamise poliitikale on kolmandad riigid, kes soovivad liitu eksportida loomi ja loomseid saadusi, kohustatud järgima meie eeskirju mitte kasutada antimikroobikume kasvu stimuleerimiseks või antimikroobikume, mis on ELis ette nähtud üksnes inimeste nakkuste raviks. Oluline on jätkata antimikroobikumiresistentsuse seiret peamiste ELis kasvatatavate toiduloomade liikide (kodulinnud, sead ja veised) puhul. Samuti peaksime tõhustama koostööd liikmesriikidega sihipäraste seireprogrammide osas (nt vesiviljelusloomade puhul) ning julgustama liikmesriike looma antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise integreeritud seiret vastavalt terviseühtsuse põhimõttele. Võtan vaatluse alla ka metsloomade impordi eeskirjad.

ELi tasandil on olemas ühtlustatud meetmed loomataudide varajaseks avastamiseks tõhusa loomahaigustest teavitamise ja aruandluse süsteemi ning liikmesriikides kehtestatud järelevalve abil. Peaksime jätkama teavitamise ja aruandluse parandamist loomahaiguste teabesüsteemi uute funktsioonide kaudu. Samuti on oluline vähendada töö dubleerimist ja tagada platvormide vahel andmete järjepidevus meie infosüsteemi ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni teavitussüsteemi koostalitlusvõime vahel. Liidu loomatervise laborite võrgustik tagab kvaliteedi ja ühtlustatud diagnoosimise loomahaiguste varajaseks avastamiseks ja tõhusaks seireks. Ma keskenduksin jõulistele ja teaduspõhiste meetmetele tihedas koostöös Euroopa Toiduohutusametiga ja kasutades selle teaduslikku tuge. ELi meetmete nõuetekohaseks rakendamiseks liikmesriikides on oluline koolitatud tööjõu olemasolu, mistõttu on oluline jätkata suutlikkuse suurendamist liikmesriikide tasandil, koolitades ametnikke järelevalve, haiguste tõrje, bioturvalisuse ja ELi loomatervise-eeskirjade järgimise valdkonnas. Meie loomatervise auditid peaksid ka edaspidi andma sisendi ELi eeskirjade rakendamiseks, tehes kindlaks kitsaskohad, probleemid ja head tavad, kuna tõhusad auditid on väga olulised tõendus põhise poliitikakujundamise ja teadlike otsuste tegemise tagamiseks.

Loomataudide levikut saame kogu ELis ennetada ainult liikmesriikide vahelise tiheda koostöö ja koordineerimise abil. Selles protsessis on keskne roll alalisel taime-, looma-, toidu- ja söödakomiteel ning juhtivate veterinaarametnike võrgustikul. Kui mind ametisse kinnitatakse, püüan teha tihedat koostööd ka peamiste rahvusvaheliste standardeid kehtestavate organitega, nagu Maailma Loomatervise Organisatsioon. Toetaksin laiemat ülemaailmset ja piirkondlikku lähenemisviisi loomahaiguste vastu võitlemiseks, tehes koostööd

naaberriikidega piiriüleste loomahaiguste ülemaailmse raamistiku ja meie piirkondlike suutlikkuse suurendamise projektide raames Lääne-Balkani riikides. Toiduohutuse valdkonnas jätkaksin toidust põhjustatud juhtumite ennetamist ja haldamist käsitleva ELi õigusraamistiku täieliku rakendamise tagamist, võttes arvesse varasematest hädaolukordadest saadud kogemusi.

Ohutute ja tõhusate vaktsiinide kättesaadavus on peamiste loomahaiguste puhangute ennetamiseks ja ohjamiseks äärmiselt oluline. Viimastel aastatel on komisjon eraldanud üle 20 miljoni euro sigade Aafrika katku vaktsiiniuuringute rahastamiseks. Tagan, et komisjon teeb jätkuvalt vajalikud vaktsiinid kättesaadavaks liikmesriikidele ja ELi-väliste riikidele liidu loomavaktsiinipankade kaudu, mis on oluline vahend halduseks ja reageerimiseks. Kui otsustatakse kodulindude vaktsineerimise üle, peavad liikmesriigid järgima ELi tasandil kehtestatud meetmeid kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, et tagada vaktsiinide võimalikult tõhus kasutamine haiguse ennetamisel ja tõrjel. Kui mind ametisse kinnitatakse, toetan ma liikmesriike, kes vaktsineerivad linnugripi vastu, et nad ei kaotaks juurdepääsu turgudele.

8. Keemiliste taimekaitsevahendite kasutamise vähendamisel on kõige olulisem tegur tulemuslike ja majanduslikult elujõuliste alternatiivide kättesaadavus. Kuidas parandaksite bioloogilise tõrje lubade andmist ja integreeritud taimekaitse rakendamist? Kuidas edendaksite volinikuna biopestitsiidide väljatöötamist, jälgikssite nende tulemuslikkust ja julgustaksite neid kasutama? Kas arvate, et bioloogilise tõrje agentide suhtes tuleks kohaldada loa andmise kiirendatud menetlust? Kas üldiselt on Teie arvates vaja kiirendada taimekaitsevahendite tootmisel kasutatavatele toimeainetele loa andmise menetlusi? Kuidas kavatsete tegeleda ohuga, et ELis hakkavad otsa saama tõhusad tooted taimehaiguste vastu võitlemiseks, eriti kuna teatavates piirkondades ilmnevad kliimamuutuste tõttu uued kahjurid? Kuidas tagate, et liit jääb sellesse valdkonda investeerijatele atraktiivseks? Mida arvate taimekaitsevahenditele ELi tsoonilubade andmise menetlusest?

Keemiliste pestitsiidide kasutamise vähendamiseks on väga oluline bioloogiliste ja muude madala riskiastmega pestitsiidide kättesaadavuse suurendamine. Kehtivad ELi õigusaktid pestitsiidide turulelaskmise kohta täidavad oma ülesande, et kaitsta ELi tarbijate tervist rangete ohutusstandardite abil, nagu seda näitab õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) 2020. aasta hindamine. See annab kindlustunde meie kodanikele, kes tunnevad peamiselt muret selle üle, milline on pestitsiidide kasutamise mõju tarbitava toidu ohutusele.

Arvan, et objektiivselt jäävad ELi nõuded rangeimate hulka maailmas ning nendega lubatakse toimeaineid ja taimekaitsevahendeid heaks kiita, arvestades uusimaid teaduslikke andmeid. Paljud toimeained, mis olid turul üheksakümnendate aastate alguses, kui võeti vastu esimene ELi õigusakt pestitsiidide kohta, on täna keelatud, sest need ei vasta meie rangetele ohutusnõuetele tervise ja keskkonna kaitseks. Samal ajal on pidevalt turule tulnud uusi välja töötatud toimeaineid, millel on paremad omadused. See näitab, et EL on jätkuvalt ligitõmbav taimekaitsealasele innovatsioonile ja arengule ning annab kindluse, et ettevõtted jätkavad uute toodete toomist ELi turule.

Tänu kehtivatele õigusaktidele on bioloogilise tõrje ja madala riskiastmega toimeainete kättesaadavus viimase kümne aasta jooksul suurenenud 125%. Ligikaudu pooled uute toimeainete heakskiitmise taotlustest on esitatud biopestitsiidide kohta. Hiljutiste sammudega on lihtsustatud mikroorganismidel põhinevate pestitsiidide andmenõudeid ja hindamiseetodeid, mida täiendavad konkreetsed juhised muude biotõrjainete, näiteks taimeekstraktide ja feromoonide kohta, et lihtsustada taotlejatel toimikute koostamist ja riskihindajatel nende läbi vaatamist.

Olen teadlik, et viivitused heakskiitmismenetlustes takistavad uuenduslike biopestitsiidide turulepääsu. See on osaliselt tingitud asjaolust, et mõnes liikmesriigis ja Euroopa Toiduohutusametis alles arendatakse biopestitsiidide riskihindamist käsitlevaid eksperditeadmisi. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen jätkata jõupingutusi liikmesriikide eksperditeadmiste ja ressursside edendamiseks ning julgustada riiklikke ametiasutusi käsitlema biopestitsiidide riskihindamist kui prioriteeti. Potentsiaalsetel taotlejatel on õigus saada nõu enne taotlustoimikute esitamist – kutsun liikmesriike üles pöörama tähelepanu VKEde konkreetsetele vajadustele taotlustoimikute ettevalmistamisel ja suurendama Euroopa Toiduohutusameti osalemist taotluste esitamisele eelnevatel kohtumistel taotlejatega, mis võib avaldada positiivset mõju toimikute kvaliteedile, hõlbustada liikmesriikide hilisemat riskihindamist ja vähendada raskusi liikmesriikide riskihindamise vastastikuse hindamise käigus, mille üle Euroopa Toiduohutusamet järelevalvet teostab.

Madala riskitasemega taimekaitsevahenditele, nagu biopestitsiidid, loa andmise kiirmenetlus on juba sätestatud kehtivas taimekaitsevahendite määruses, kuid seda kasutatakse liiga vähe. Samuti ei kasuta liikmesriigid piisavalt turustuslubade ja tsoonilubade vastastikust tunnustamist, nagu see on sätestatud määruses. Euroopa Parlament ja nõukogu otsustasid määruse vastuvõtmisel teadlikult jätta vastutuse taimekaitsevahendite lubamise eest

liikmesriikidele, ning ELi tasandil toimub ainult toimeainete heakskiitmine. Subsidiaarsuse põhimõtet arvesse võttes võimaldab see lähenemisviis liikmesriikidel kaaluda üksikute pestitsiidide lubamist vastavalt oma territooriumil valitsevale muutuvale agroökoloogilisele olukorrale. Kui mind ametisse kinnitatakse, ma muidugi jätkaksin ja suurendaksin komisjoni jõupingutusi, et aidata liikmesriike turustuslubade andmisel ja vastastikusel tunnustamisel ning tsoonidevahelisel koostööl.

Digitaalsed vahendid ja täpne kasutamine võivad samuti märkimisväärselt vähendada pestitsiidide kasutamisest tulenevaid riske, vähendades taimekaitseks vajalikke koguseid. Kui mind ametisse kinnitatakse, teen tööd, et hõlmata need tehnoloogiad riskihindamise protsessis, et neid võetaks enne pestitsiidide heakskiitmist käsitlevate otsuste tegemist täielikult arvesse. Lisaks innovatsiooni edendamisele ja pestitsiidide kasutamiseks kasutatavate seadmete ajakohastamisele võimaldab see põllumajandustootjatel saavutada vähemaga rohkem ning säästa raha. Kavatsen teha koostööd põllumajanduse ja toidu volinikuga, et toetada jõupingutusi, millega aidatakse põllumajandustootjatel minna üle digitaalsetele ja täppismeetoditele. Olen täiesti teadlik, et pestitsiidid on oluline osa põllumajandustootjate vahenditest, mis kaitsevad põllukultuure, ning kus see on asjakohane, kavatsen väga hoolikalt kaaluda alternatiivide kättesaadavust, kui tehakse otsuseid pestitsiidide heakskiidu pikendamise kohta.

Lisaks on oluline edendada taimekaitse mooduseid, mis vähendavad vajadust keemiliste pestitsiidide järele, nagu integreeritud taimekaitse. Ühe selles portfellis kavandatud rakendamist käsitleva dialoogi raames oleks sobiv tuua kokku liikmesriigid ja muud sidusrühmad, et uurida, kuidas parandada pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi rakendamist. Lisaks sidusrühmadega peetavale dialoogile kontrollitakse alates järgmisest aastast liikmesriike, et teha kindlaks, kuidas direktiivi kohapeal rakendatakse. Minu eesmärk on pidada sidusrühmadega dialoogi ja vaadata läbi kavandatud kontrollide tulemused, enne kui otsustada, milline on parim viis edasiliikumiseks.

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni küsimus

9. Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta tarneahelate edasiseks mitmekesistamiseks ja tervishoiusektori konkurentsivõime parandamiseks? Kuidas kavatsete esmatähtsate ravimite õigusakti raames tegeleda ravimite ja meditsiiniseadmete tõsise nappusega? Milliseid lisameetmeid pakute välja, et tagada meditsiiniseadmete kättesaadavus ja konkurentsivõime? Millised meetmed tuleks Teie arvates lisada uude Euroopa biotehnoloogia õigusakti ning haiglate ja tervishoiuteenuste osutajate küberturvalisuse teemalisse Euroopa tegevuskavasse? Kuidas kavatsete lõpule viia ühtse Euroopa terviseandmeruumi loomise?

Tugev ja konkurentsivõimeline tervishoiutööstus on äärmiselt oluline meie tervishoiusüsteemide ja patsientide vajaduste rahuldamiseks. ELi ravimisektorit iseloomustab tugev tootmisbaas, mis annab otseselt tööd 937 000 inimesele. Samuti arendatakse teadus- ja uurimistegevuse alaseid eksperditeadmisi. Kui mind ametisse kinnitatakse, töötan ma selle nimel, et tugevdada ELi ravimisektori konkurentsivõimet, tehes eelkõige koostööd kaasseadusandjatega, et viia lõpule ambitsioonikas ravimireform, mis hõlmab lühemaid ja lihtsustatud loamenetlusi, regulatiivset toetust uusi ravimeid arendavatele ettevõtetele (eelkõige VKEdele ja idufirmadele), ning uute lähenemisviiside, näiteks regulatiivse testkeskkonna toetamist.

Esmatähtsate ravimite nappus on tõsine probleem, mida Euroopa Parlament on tunnistanud alates 2020. aastast. Kui mind ametisse kinnitatakse, edendaksin ma lähenemisviisi, mis on esitatud komisjoni 2023. aasta teatise „Raviminappuse haldamine ELis“. Minu peamine prioriteet selles valdkonnas on toetada kaasseadusandjaid ravimialaste õigusaktide reformi vastuvõtmisel. Selles pakutakse välja raviminappuse ennetamise kavad ettevõtetele, varasem hoiatamine raviminappuse ja turult kõrvaldamise eest ning tugevam koordineerimine ELis, samuti sätestatakse, kuidas teha kindlaks ravimid, mida tuleks pidada ELis esmatähtsateks. Ajakohastan liidu esmatähtsate ravimite loetelu ja uurin, kuidas riigihanked saaksid seda probleemi lahendada.

Nagu 3. küsimuses on üksikasjalikult kirjeldatud, kavatsen juhul, kui mind ametisse kinnitatakse, täiendada ravimireformi meetmeid, jätkates esmatähtsate ravimite õigusakti ettevalmistamist, et pakkuda koordineeritud ja turvalist lähenemisviisi tegelemiseks esmatähtsate ravimite tõsise nappusega, võttes arvesse esmatähtsate ravimite liidu soovitusi.

Meditsiiniseadmete sektor on üks mitmekesisemaid ja innovatiivsemaid ELi sektoreid, kus üle 37 000 meditsiinitehnoloogia ettevõtte (kellest 95% on VKEd), annavad tööd rohkem kui 695 000 inimesele. Üleminek 2017. aastal vastu võetud uuele ELi õigusraamistikule osutus oodatust keerulisemaks. Kui mind ametisse kinnitatakse, on minu prioriteet viia lõpule käimasolev kehtivate määruste sihipärane hindamine ja koguda tõendeid võimalike seadusandlike muudatuste vajaduse kohta, võttes arvesse Euroopa Parlamendi eelmise aasta resolutsiooni. Minu eesmärk oleks toetada innovatsiooni ja tagada seadmete kättesaadavus, et tagada patsientidele kvaliteetne ravi, sealhulgas väikestele patsiendirühmadele vajalike harvkravimite kättesaadavus. Pööran

tähelepanu prognoositavuse parandamisele ning tegelen vajadusega vähendada kulusid ja halduskoormust, eelkõige VKEde jaoks.

Nagu ma ka 3. küsimusele antud vastuses selgitasin, on minu üks peamisi prioriteete esitada ambitsioonikas biotehnoloogia õigusakt, mis on seotud laiema Euroopa bioteaduste strateegiaga, et ELi biotehnoloogiasektor tõuseks taas ülemaailmseks liidriks, tuginedes seejuures ka professor Draghi soovitudele. Tulevane biotehnoloogia õigusakt hoogustaks teadusuuringuid ja innovatsiooni, stimuleerides investeringuid strateegilistesse valdkondadesse, nagu kliiniline arendustegevus ja uued tootmistehnoloogiad, sealhulgas bioloogiliste ravimite osas. Võiks uurida, kuidas üldiselt aidata bioinnovaatilisi ettevõtteid, kuid samuti kaaluda regulatiivmenetluste edasist lihtsustamist konkreetsetes sektorites, sealhulgas muidugi tervishoiu valdkonnas. Veel üks valdkond, mida tuleks uurida, oleks juurdepääs tehisintellektile ja suurandmetele ning oskuste arendamine. Erilist tähelepanu tuleks pöörata VKEdele, idufirmadele ja võrsefirmadele, kes on biotehnoloogia innovatsiooni peamised edasivijad, kuid kellel on sageli raskusi laienemise ja teadusuuringute juurest turustamise juurde minemisega Euroopas.

Teen oma ametiaja esimese 100 päeva jooksul esmajärjekorras koostööd tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga haiglate ja terviseteenuste osutajate küberturvalisust käsitleva Euroopa tegevuskava koostamisel, et kaitsta meie tervishoiusektorit, kus küberrünnak võib olla elu või surma küsimus. Tervishoiusüsteemid on üha enam küberkurjategijate ja lunavarajõukude sihtmärgiks. Üks kaheteistkümnest küberründest on suunatud haiglate ja terviseteenuste osutajate vastu, kusjuures lunavaraga on seotud 54% intsidentidest ja patsientide andmete vastu on suunatud 30%. Rünnaku mõju tervishoiusüsteemidele on äärmiselt tõsine – sellised rünnakud võivad kahjustada haiglate suutlikkust pakkuda ravi ja kahjustada tundlikke terviseandmeid. Tegevuskava tugineb olemasolevale küberturvalisuse raamistikule, et edendada haiglates ja tervishoiuasutustes kübervastupidavusvõimet. Kõigi tasandite ametiasutused ja asjaomane tööstusharu peavad tegema koostööd, et tõhustada ohtude avastamist, valmisolekut, heidutust ja kriisile reageerimist.

Suurepärane lähtepunkt edasiminekaks on Euroopa Parlamendi käesoleva aasta alguses tehtud töö, tagamaks Euroopa terviseandmeruumi määruse üle peetavate läbirääkimiste edukas lõpuleviimine. Ühtne Euroopa terviseandmeruum on oluline osa Euroopa tervisealiidust, mis hõlbustab kõrgtehnoloogiat, sealhulgas tehisintellekti kasutamist, et tuua kasu patsientidele, tervishoiutöötajatele, ülikoolidele ja tööstusele, tagades samal ajal patsientide andmekaitse kõrgeima kaitse. Nüüd on aeg seda praktikas täiel määral rakendada. Kui mind ametisse kinnitatakse, keskendun komisjoni pädevusse kuuluvate meetmete rakendamisele, lähtudes määruses sätestatud ajakavast, vajalikest standarditest ja suunistest, ning turvaliste ja töökindlate ELi digitaristute arendamise tagamisele, et hõlbustada piiriülest juurdepääsu terviseandmetele ja nende andmete turvalist kasutamist teadusuuringutes ja poliitikakujundamises. Pööraksin erilist tähelepanu selle olulise algatuse elluviimisele.

Rahvatervise allkomisjoni küsimus

10. Kuidas kavatsete tegeleda ennetava tervishoiu kui ühe põhivaldkonnaga ning tagada tervikliku lähenemisviisi tervise edendamisele ja haiguste ennetamisele kogu elutsükli jooksul? Sellega seoses lubati eelmisel ametiajal esitada vähtõrvestuse võitluse kava raames mitu ettepanekut, kuid eelmine komisjon neid ei esitanud. Kas võtate endale kohustuse viia ellu kõnealuse kava raames puuduvad meetmed ja eesmärgid, seejuures vaadata läbi tubakat käsitlevad asjakohased õigusaktid (sealhulgas võitlus uute toodete, nt e-sigarettide vastu), ettepanekud alkohoolsete jookide märgistamise ja tervisehoi hoiatuste kohta? Millised on Teie peamised ettepanekud seoses ühise lähenemisviisiga mittenakkuslike haiguste ennetamisele? Kas keskendute jätkuvalt immuniseerimise ja vaksineerimise kui selle jõupingutuse põhielementide parandamisele? Kas võiksite lisaks oma missioonikirjas nimetatud meetmetele täpsustada, milliseid lisameetmeid kavatsete võtta seoses vaimse tervise alase ennetustegevuse ja vaimse tervise strateegia rakendamisega? Kas võtate kohustuse vaadata läbi meditsiiniseadmete määruse ja kuidas kavatsete tagada ravimite taskukohasuse, kättesaadavuse, ohutuse ning ennetada ravimite nappust?

Mittenakkuslikud haigused moodustavad praegu peaaegu 80% haiguskoormusest ELis ja on ELis peamine suremuse põhjus. Prognooside kohaselt need sügavalt murettekitavad arvud suurenevad ELi demograafiliste suundumuste tõttu, mille puhul elanikkond vananeb kiiresti. Need haigused vähendavad inimeste elukvaliteeti, mõjutavad oodatavat eluiga, süvendavad sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust ning avaldavad suurt mõju liikmesriikide tervishoiusüsteemidele ja majandusele, moodustades suurima osa OECD riikide tervishoiukuludest.

Euroopa Parlament on pööranud sellele probleemile erilist tähelepanu. Olen täielikult nõus sellega, et ennetamine on kõige tõhusam viis mittenakkuslike haiguste leviku piiramiseks ja meie tervishoiusüsteemide pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks. Paljud tervist mõjutavad tegurid (nt kehaline aktiivsus või toitumine) ja riskitegurid

(nt tubaka tarbimine või alkoholi kuritarvitamine) on eri juhtudel samad. Kui mind ametisse kinnitatakse, käsitlen nende haigustega seotud spetsiifilisi probleeme, rakendades elukestva ennetuse suhtes valdkondadevahelist lähenemisviisi ning tuginedes olemasolevatele tervise edendamise ja haiguste ennetamise meetmetele. Valdkondadevaheline lähenemisviis on kõige tõhusam viis tõhusate ja jätkusuutlike rahvatervisealaste meetmete edendamiseks.

Selle valdkonnaülese lähenemisviisi oluline osa peaks olema ka tegelemine südame-veresoonkonna haigustega. Südame-veresoonkonna haigused on ELis peamine suremuse põhjus ning peamine terviseprobleemide ja puute põhjustaja. Südame-veresoonkonna haigused ja vähktõbi koos põhjustavad Euroopas üle poole enneaegsetest surmajuhtumitest. Kui mind ametisse kinnitatakse, siis kavatsen võtta aluseks olemasolevad liikmesriike hõlmavad koostöömeetmed, nagu ühismeedmed südame-veresoonkonna haiguste ja diabeedi puhul, ning tegelen põhjalikumalt seostega tervist mõjutavate tegurite, riskitegurite ja krooniliste seisundite, nagu rasvumine, vahel. Konkreetne tähelepanu valdkonnale võib parandada südame-veresoonkonna haiguste ennetamist ja varajast avastamist. Digitaalsete tervishoiulahenduste, sealhulgas tehisintellekti võimaluste täiel määral ära kasutamine aitaks ELi patsientidel saada kasu täppisdiagnostika ja -ravi uusimast tehnoloogiast.

Kui mind ametisse kinnitatakse, edendan samas raamistikus ka Euroopa vähktõvevastase võitluse kava rakendamist. Nagu Euroopa Parlament oma 2022. aasta resolutsioonis taas rõhutas, on vähktõvevastane võitlus jätkuvalt üks meie aja suurimaid väljakutseid. Praeguseks on üle 90% vähktõvevastase võitluse kava meetmetest rakendatud või käimas. Tööd tuleb jätkata, tehes seda koos teiega, liikmesriikide ja sidusrühmadega, et rakendada kava ja selle väga ambitsioonikaid meetmeid. Järgmisel aastal tuleks lõpetada viies Euroopa vähktõvevastane tegevuskava, mis annab inimestele võimaluse vähendada oma individuaalset vähiriski, ning teiseks ettevõtmiseks on ELi kõikehõlmavate vähikeskuste võrgustik, mis ühendab 2028. aastaks 100 valdkondadevahelist struktuuri, mis haldavad vähiravi, teadusuuringute ja eriarstikoolituse kõiki aspekte. Lisaks on aastatel 2026–2028 kavas avaldada kopsu-, eesnäärme- ja maovähi ravi suunised ja kvaliteedi tagamise kavad, et toetada liikmesriike uute sõeluuringumeetodite rakendamisel, mis võimaldavad varasemat avastamist, päästes elusid.

Kui mind ametisse kinnitatakse, siis oleks tervise edendamise ja haiguste ennetamise tervikliku lähenemisviisi arendamise raames osaks minu tööst ka tubakatoodete tarbimise piiramist käsitlevate õigusaktide läbivaatamine, tuginedes käimasolevale hindamisele, vastavalt sellele, nagu Euroopa Parlament seda 2022. aastal toetas. Käimasoleva hindamise üks põhipunkte on uute tubaka- ja seonduvate toodete, näiteks e-sigarettide kasutamine, samuti nikotiinisõltuvus. On oluline, et lapsi, noori ja kodanikke üldiselt kaitstaks paremini nende toodete negatiivse mõju eest. Samuti kavatsen ma toetada kavandatava suitsuvaba ja aerosoolivaba keskkonda käsitleva soovitusel rakendamist, kui nõukogu on selle vastu võtnud. Üldiselt usun, et peame mõtlema, kuidas muuta narratiivi seoses riskiteguritega, sealhulgas alkohol, ja tervist mõjutavate majanduslike teguritega. Sotsiaalsed hoiakud võivad olla muutuste peamine liikumapanev jõud.

Vaktsineerimine on üks tõhusamaid ja kulutõhusamaid ennetusmeetmeid. Kui mind ametisse kinnitatakse, võtan liidu pädevuse piires meetmeid, et võidelda väärinfo ja vaktsiinikõhkluse vastu, jälgida vaktsineeritust liikmesriikides, toetada vaktsineerimiskampaaniaid ja aidata liikmesriikidel ohjata võimalikke haiguspuhanguid. Otsin võimalusi, kuidas aidata liikmesriikidel kõrvaldada vaktsineerimisel struktuursed tõkked alates kulude vähendamisest ja vaktsiinidele juurdepääsu suurendamisest kuni haldustakistuste kõrvaldamise ja elektrooniliste registrite kasutamise edendamiseni. Näiteks aitab hiljuti vastu võetud nõukogu soovitus vaktsiinennetatavate vähivormide kohta liikmesriikidel suurendada inimese papilloomiviiruse vastast vaktsineerimist tüdrukute ja poiste seas ning B-hepatiidi viiruse vastast vaktsineerimist mõjutatud elanikkonnarühmade seas. Soovitusel rakendamine annaks reaalseid tulemusi.

Kui mind ametisse kinnitatakse, jätkaksin tööd ka vaimse tervise valdkonnas, mis on meie kodanike jaoks väga oluline valdkond. Juba enne COVID-19 pandeemiat mõjutasid vaimse tervise probleemid ELis ligikaudu iga kuuendat inimest, tekitades 600 miljardi euro suuruse kulu, mis on üle 4% meie SKPst. Euroopa Parlament on kinnitanud, et parem vaimne tervis on vajalik nii sotsiaalselt kui ka majanduslikult, ning ma kavatsen jätkata 2023. aasta teatistes, milles käsitletakse kõikehõlmavat lähenemisviisi vaimsele tervisele, esitatud meetmetega. 20 kehtestatud juhtalgatuse rakendamine on kas pooleli või juba lõpule viidud, kuid me peame jätkama koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega. Vaimset tervist käsitlevas kõikehõlmava lähenemisviisi raames keskendutakse juba praegu tugevalt lastele ja noortele, keda vaimse tervise häired üha enam mõjutavad. Nimelt esines 2021. aastal igal viiendal noorukil vaimse tervise häire. Kuigi digiüleminek toob ilmselgelt suurt kasu, ei saa me jätta märkamata selle negatiivseid külgi. Vajame lastele ohutumalt ja tervislikumalt digiruumi, mis tegeleks interneti ja sotsiaalmeedia liigse kasutamise, ebaseaduslikule või sobimatule sisule juurdepääsu ja küberkiusamise riskidega. Poliitilistes suunistes pöörati sellele valdkonnale erilist tähelepanu. Teen koostööd tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga, võrdõiguslikkuse volinikuga ning

põlvkondadevahelise õigluse, noorte, kultuuri ja spordi volinikuga ning võtan juhtrolli seoses kogu ELi hõlmava uuringuga sotsiaalmeedia laiema mõju kohta inimeste heaolule, pöörates erilist tähelepanu lastele ja noortele. Meil on vaja tugevat tõendusbaasi, millele saaks tugineda. Samuti on alustatud tööd lastele mõeldud ennetusvahenditega, mis aitavad kaardistada ja käsitleda ekraaniaja ja sotsiaalmeedia mõju.

Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud 9. ja 3. küsimusele antud vastustes, sean juhul, kui mind ametisse kinnitatakse, esikohale meditsiiniseadmeid käsitleva õigusraamistiku käimasoleva hindamise ja kaalun võimalikke seadusandlike muudatusi tagamaks, et raamistik toetab innovatsiooni ja seadmete kättesaadavust patsientidele, sealhulgas lastele, kvaliteetse ravi tagamiseks. Selles osas võtan vaatluse alla vajaduse vähendada kulusid ja halduskoormust, eelkõige VKEde jaoks.